

Школска 2012/2013. година
Окружно такмичење ученика основних школа
Књижевна олимпијада

VII разред

Шифра:

1. Прочитај одломак па наведи наслов дела, аутора и књижевну врсту којој дело припада.
„Овоје за мене најлепши и најтужнији предео на свету. Исти је као онај на претходној страници, али сам га још једанпут нацртао да бих вам га добро показао... Погледајте пажљиво тај предео да бисте га сигурно могли препознати, ако једног дана отптујете у Африку, у пустињу. А ако вам се догоди да прођете туда, преклињем вас, не журите, причекајте мало, тачно испод звезде! Ако вам тада приђе неко дете, ако се смеје, ако му је коса златна, ако не одговара на постављена питања, сигурно ћете погодити ко је. Тада будите љубазни! Не остављајте ме тужног: брзо ми пишите да се вратио...”
Наслов: _____
Пуно име и презиме аутора: _____
Књижевна врста: _____

2. Повежи линијама функционалне појмове са њиховим одредницама.

естетско	у складу са важећим правилима понашања
елегично	одговара начелима лепог
психолошко	односи се на психички живот
морално	сетно, тужно

3. Пажљиво прочитај следећи одломак и обрati пажњу на врсту описа коју навод илуструје.
„Леонардо да Винчи примио се да за Франческа Ђоконда изради портрет његове жене, Мона Лизе, и, мада је радио четири године, није успео да га заврши (...) Онај ко жели да види у којој мери уметност може подражавати природу лако ће то разумети на овој слици; овде су израђене и најмање појединости које се могу насликati само великим вештином. Очи имају сјај и влажност живих бића, а окружене су црвенкасто-модром бојом и трепавицама, што се може извести само крајњом тананошћу. И обрве су израђене слично, и као да длаке расту из меса, негде гушће, а негде ређе, распоређене према порама коже, тако да изгледају не може бити природније. Нос са оним лепим ружичастим и нежним отворима изгледа као у живог человека. Мало отворена уста, која се својим крајевима и црвенилом спајају са бојом лица, остављају утисак истинитог меса и крви а не боје.”
Врста описа је:
а) технички опис в) аналогни опис
б) уједначен опис г) сугестивни опис
Заокружи слово испред тачног одговора.

4. Наведи име и презиме писца који је одиграо пресудну улогу у животу српског народа у 18. веку, аутора дела *Живот и прикљученија*.
Књижевна врста којој ово дело припада је: _____.
Реч прикљученије значи: _____.

5.	<p>Попуни празно поље у тексту и одговори на питање.</p> <p>Добра молитва је свадбени обичај благосиљања младе. У њему учествују њени родитељи и наздрављају из _____ чаше. Веровало се да та чаша, најчешће саливена од злата, коју млада носи у нов дом, има заштитну магијску моћ.</p> <p>У којој народној песми се помиње овај мотив? _____</p> <p style="text-align: right;">(наслов народне епске песме)</p>
6.	<p>На основу понуђеног описа препознај књижевног јунака.</p> <p>„Имао је он раније, и често, оних тренутака огорченог маштања и разговора са самим собом, негде на друму или на њиви, кад је уз једва приметне покрете руку и главе шапутао полугласно све оно што би сваки кмет казао аги кад би се нешто десило чудо и кад би одједном аге престале бити аге, а кметови постали господари на својој земљи. Да, имао је тих тренутака, али ни у њима није налазио овакве и овако крупне, смеле речи. Хиљаде и хиљаде таквих усамљених и нечујних бунтовних разговора из прошлости сад су се слили као хиљаде поточића у једну једину громку бујицу речи.”</p> <p>Наведи име и презиме књижевног јунака:</p> <p>Како се назива начин карактеризације јунака, као у овом одломку?</p> <p>а) унутрашња карактеризација в) лингвистичка карактеризација б) социолошка карактеризација г) психолошка карактеризација</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>
7.	<p>Пажљиво прочитај одломак из текста па подвуци унутрашњи монолог.</p> <p>–Ја сам вас испрскао, ваше превасходство... Опростите... Ја... Нисам намерно... –Ах, којешта... Ја сам већ заборавио, а ви све о томе! – рече генерал, а доња му усна задрхта од нестрпљења. ..Заборавио, а у очима му пизма, помисли и подозриво погледа на генерала. – Неће ни да говори. Требало би му објаснити да ја то никако нисам хтео... да је то природни закон, иначе ће помислити да сам хтео плјунути. Сад не мисли, али ће после помислити.”</p>
8.	<p>Напиши назив врсте риме коју препознајеш у следећој строфи.</p> <p>„Прах сунчаниј трепти над испраним песком, И сребрни галеб понекад се види. Светлуца над водом. И миришу хриди Мирисом од риба и модријем вреском.” Врста риме је: _____ .</p>
9.	<p>Пажљиво прочитај следећи одломак па испод текста заокружи слова испред две одлике које одговарају ауторској бајци као књижевној врсти.</p> <p>„Загледа се звезда у младића, не дише, не помера се с места. Да је бацио удицу могао ју је у часу ухватити. Али, не осврће се момак, не гледа. Зна: ко звезду небеску у срце прими – душу је своју изгубио. Али, сопствене га очи не слушају! Сребрна и нежна звезда је од сваке девојке у селу лепша, као светлосни облак ка њему иде, већ јој на образима дах осећа, нема времена за бекство.”</p> <p>а) аутор је познат б) аутор је непознат в) аутор тежи оригиналности слика и изражаяних средстава г) аутор употребљава типична и усталјена изражаяна средства</p>

10.	Пажљиво прочитај следеће реченице. Поред тачних заокружи Т, а поред нетачних Н.
	a) Статички мотиви заустављају радњу. ☐ Т ☒ Н
	б) Предање је усмена епска врста која прича о наизглед веродостојним догађајима. ☐ Т ☒ Н
	в) Екстеријер је унутрашњост просторије или зграде. ☐ Т ☒ Н
	г) Посланица је народна приповетка у којој се говори о различитим пословима. ☐ Т ☒ Н
	д) Песничка слика означава сликовитост књижевног дела насталу употребом стилских средстава. ☐ Т ☒ Н
11.	Повежи почетак песме из које је овај одломак са њеним насловом. На линији напиши број под којим је записан одговарајући наслов. „Ископаше ти очи, лепа слико! Вечери једне, на каменој плочи, Знајући да га тад не види нико, Арбанас ти је ножем избо очи!” 1. Плава гробница 2. Крвава бајка 3. Симонида 4. Манасија
12.	Упиши имена лица која изговарају овај драмски дијалог. _____ : Једанпут за свагда, ја нећу да си ми таква као што си досад била. Какве су ти те руке, какав ти је образ испуцан и изгрђен, канде си од најгоре паорске фамилије. Опет ти кажем, девојко, ја хоћу ноблес у мојој кући. _____ : Али забога, мајко, није ли ме и покојни отац учио да није срамота радити?
13.	Наслов познате Стеријине комедије је <i>Покондирена тиква</i> , у којој критикује мане неких друштвених појава. Значење те критике односи се на: а) особе које желе да науче стране језике; б) особе које усвајају начин понашања, облачења и изражавања који им не приличи; в) особе које уче друге да усвоје нов начин понашања, облачења и изражавања. Заокружи слово испред тачног одговора.
14.	Подвуци речи које не означавају дијалог у следећем примеру. МИЛОЈЕ (брани се): Ама, човече божји, где ћу ја...? АРСА: Пењи се, молим те, пењи се! МИЛОЈЕ (невољно, али се попне).
15.	На основу понуђеног описа одреди о ком је делу реч и наслов тог дела и име и презиме писца напиши на линијама. Овај роман настао је на основу анегдоте о сваји двојице попова. Око те комичне епизоде писац је вешто исплео две паралелне приче о животу чланова поповских породица. Неспоразуми почињу када у село стигне млади учитељ, којег обе попадије желе за зета. (наслов дела) _____ (име и презиме писца) _____

16.	<p>Поред имена сваког књижевног јунака напиши број који се односи на аутора у чијем делу се тај јунак појављује.</p> <p>a) Фема _____ б) Арса _____ в) Станко _____ г) Николетина _____ д) Кањош _____ ѕ) Лазар _____</p> <p>1. Стјепан Митров Љубиша 2. Љубомир Симовић 3. Јован Стерија Поповић 4. Бранислав Нушић 5. Јанко Веселиновић 6. Бранко Ђорђић</p>
17.	<p>Пред тобом је дефиниција која одређује једну етапу у драмској радњи. Пажљиво је прочитај и напиши на линији одабран тачан одговор.</p> <p>_____ је најчешће разговор на почетку драме којим се гледалац уводи у радњу.</p> <p>Понуђени одговори: заплет, кулминација, експозиција, расплет, перипетија.</p>
18.	<p>Заокружи тачне тврдње.</p> <p>а) <i>Бој на Косову</i> је дело које припада историјској драми као врсти. б) <i>Плава гробница</i> је описна лирска песма. в) <i>Кањош Маџедоновић</i> Стефана Митрова Љубише је роман. г) <i>Власт</i> је написао Бранислав Нушић, као и једночинку <i>Крија</i>.</p>
19.	<p>Подвуци наслове који не припадају датом низу (у односу на поделу књижевности на народну и ауторску).</p> <p><i>Златна јабука и девет научица, Бој на Косову, Диоба Јакшића, Смрт војводе Пријезде, Ронство Јанковић Стојана, Хајдук Станко, Иво Сенковић и ага од Рибника, Мали Радојица.</i></p>
20.	<p>Која стилска фигура доминира у следећем одломку?</p> <p>„Или грми, ил' се земља тресе? Или бије море о брегове? Нити грми, нит се земља тресе, Нити бије море о брегове, Већ то језди Јабланова моба.“</p> <p>_____ (назив стилске фигуре)</p>

РЕШЕЊА (седми разред)

Питање	Тачан одговор	Кључ за оцењивање
1.	наслов: <i>Мали принц</i> аутор: Антоан де Сент Егзипери књижевна врста: роман	Уколико је дат само један тачан одговор, онда се не даје ниједан бод; уколико су тачна два одговора, онда се даје пола бода (0,5); уколико су тачна сва три одговора, онда се даје 1 бод.
2.	естетски: означава оно што одговара начелима лепог; елегично: сетно, тужно; психолошки: односи се на психички живот; морално: поштовање важећих правила понашања.	Уколико је дат само један тачан одговор, онда се не даје ниједан бод; уколико су тачна два одговора, онда се даје пола бода (0,5); уколико су тачна 3 одговора, такође се даје пола бода (0,5); уколико су тачна сва четири одговора, онда се даје 1 бод.
3.	г) сугестивни опис	1 бод
4.	Доситеј Обрадовић књижевна врста: аутобиографија прикупљеније значи: догађај, доживљај	Уколико је дат само један тачан одговор, онда се не даје ниједан бод; уколико су тачна два одговора, онда се даје пола бода (0,5); уколико су тачна сва три одговора, онда се даје 1 бод.
5.	молитвена чаша; <i>Диоба Јакшића.</i>	0,5 бодова 0,5 бодова
6.	Симан (Сима) Ваковић б) социолошка карактеризација	0,5 бодова 0,5 бодова
7.	„Заборавио, а у очима му пизма... — Неће ни да говори. Требало би му објаснити да ја то никако нисам хтео... да је то природни закон, иначе ће помислiti да сам хтео пљунути. Сад не мисли, али ће после помислiti.“	0,5 0,5
8.	обрљена (рима)	1 бод

9.	a) аутор је познат б) аутор тежи оригиналности слика и изражавајних средстава	0,5 0,5
10.	а) Т б) Т в) Н г) Н д) Т	Уколико је дат само један или два тачна одговора, не даје се ниједан бод; уколико су тачна три и четири одговора, даје се пола бода (0,5); уколико је све тачно – 1 бод.
11.	З (<i>Симонида</i>)	1 бод
12.	Фема Евица	0,5 0,5
13.	б) особе које усвајају начин понашања, облачења и изражавања који им не приличи	1 бод
14.	<u>МИЛОЈЕ</u> (<i>брани се</i>): Ама, човече божји, где ћу ја...? <u>АРСА</u> : Пењи се, молим те, пењи се! <u>МИЛОЈЕ</u> (<i>невољно, али се попне</i>). <i>Поп Ђира и поп Спира,</i> Стеван Сремац	све тачно подвучено носи 1 бод 0,5 0,5 (уколико постоји грешка у правопису, а решење је тачно, одузима се пола бода)
15.	A=3, Б=4, В=5, Г=6, Ђ=1, Џ=2	1, 2 или 3 тачна – нема бодова; 4 и 5 тачних – 0,5; Све тачно – 1 бод
16.	експозиција	1 бод
17.	а) <i>Бој на Косову</i> је дело које припада историјској драми као врсти. г) <i>Власт</i> је написао Бранислав Нушић, као и једночинку <i>Кирија</i> .	0,5 0,5
18.	<u>Бој на Косову</u> . <u>Хајдук Станко</u>	0,5 0,5
19.	словенска антитеза	1 бод

Школска 2012/2013. година

Окружно (градско) такмичење ученика основних школа Књижевна олимпијада

VIII разред

Шифра:

1.	У поље поред аутора упиши број под којим се налази наслов дела које је он написао. Два наслова су вишак.			
	1. „Ромео и Јулија”			
	2. „Очију твојих да није”	Молијер		
	3. „Деобе”	Васко Попа		
	4. „Пилипенда”	Вилијем Шекспир		
	5. „Прича о Светом Сави”	Симо Матавуљ		
	6. „Грађанин племић”			
2.	У следећим стиховима подвучена је једна стилска фигура. Одреди о којој се фигури ради. Заокружи слово испред тачног одговора. „Чувате се раје сиротиње; Кад устане <u>кука и мотика</u> , Биће Турком по Медеји мука,”			
	a) контраст	б) метонимија	в) персонификација	
3.	Пажљиво прочитај део текста из Нушићеве комедије <i>Сумњиво лице</i> , па подвучи све дидаскалије (ремарке). Затим одговори на постављено питање.			
	КАПЕТАН (загледа потпис): „Марица!”... (Поражен, сломљен, хукће и шета узбуђено, најзад застане пред Вићом и више поверљиво). А овај... Шта би ти рекао, господин Вићо, на кога се односи ово што она пише? ВИЋА: Па на Вас, изгледа.			
	Шта су Вића и капетан у комедији <i>Сумњиво лице</i> ? а) приповедачи б) драмска лица в) писци г) песници			
	Заокружи слово испред тачног одговора.			
4.	Екстеријер је: а) опис унутрашњости простора; б) опис спољашњег простора; в) опис природе.			
	Заокружи слово испред тачног одговора.			

	<p>а) приповедање у 2. лицу б) приповедање у 3. лицу в) приповедање у 1. лицу</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>													
11.	<p>Заокружи слова испред три књижевна дела која у свом наслову имају тачан назив књижевне врсте којој дело припада.</p> <p>а) „Прича о Светом Сави“, Матија Бећковић б) „Љубавна песма“, Рајнер Марија Рилке в) „Мемоари“, Прота Матеја Ненадовић г) „Житије Светог Саве“ Теодосије</p>													
12.	<p>Прочитај строфи из песме <i>Србија</i> Оскара Давича и одговори на захтев испод ње.</p> <p>„Ја знам сва твоја лица, свако шта хоће, шта носи, гледао сам све твоје очи, разумем шта кажу, шта крију. Ја мислим твоју мисао за целом ти у коси, Ја знам твоја уста шта љубе, шта пију.“</p> <p>Врста риме је _____.</p>													
13.	<p>Пажљиво прочитај следеће стихове из народне песме и одговори на питања.</p> <p>„Шта се б'јели у гори зеленој? Ал' је снијег, ал' су лабудови? Да је снијег, већ би окопнио; Лабудови већ би полетјели. Нит' је снијег, нит' су лабудови, Него шатор аге Хасан-аге; Он болује од љутијех рана.“</p> <p>а) Из које народне песме су наведени стихови? _____</p> <p>б) Како се зове стилска фигура у наведеној песничкој слици? _____</p>													
14.	<p>Пажљиво прочитај следећи одломак и подвучи стих који јој не припада.</p> <p>„У Милице дуге трепавице, Прекриле јој румен' јагодице, Јагодице и бијело лице; Ја је гледах три године дана, Кроз мараме засијало лице, Не могох јој очи сагледати, Црне очи, ни бијело лице.“</p> <p>Из које песме је подвучени стих? _____</p>													
15.	<p>Да ли је постојала могућност да се сретну, односно да ли су били савременици личности чија су имена дата у паровима? Напиши ДА или НЕ на линијама поред наведених имена.</p> <table> <tbody> <tr> <td>а) Вук Стефановић Каракић</td> <td>и Филип Вишњић</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>б) Франческо Петrarка</td> <td>и Вилијем Шекспир</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>в) Теодосије</td> <td>и Свети Сава</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>г) Љубомир Ненадовић</td> <td>и Петар II Петровић Његош</td> <td>_____</td> </tr> </tbody> </table>	а) Вук Стефановић Каракић	и Филип Вишњић	_____	б) Франческо Петrarка	и Вилијем Шекспир	_____	в) Теодосије	и Свети Сава	_____	г) Љубомир Ненадовић	и Петар II Петровић Његош	_____	
а) Вук Стефановић Каракић	и Филип Вишњић	_____												
б) Франческо Петrarка	и Вилијем Шекспир	_____												
в) Теодосије	и Свети Сава	_____												
г) Љубомир Ненадовић	и Петар II Петровић Његош	_____												

16.	Попуни табелу.	
	Назив дела	Књижевни род
	а) „Пилипенда”	
	б) „Очију твојих да није”	
17.	На линији поред реченице из народне бајке <i>Немушти језик</i> упиши бројеве од 1 до 4 тако да добијеш редослед догађаја у бајци. Ми смо започели, а ти настави.	
	а) „Једном идући за овцама чује у шуми неку писку, а не знадијаше шта је.”	1
18.	б) „И тако се жена смири и никад га више не запита да јој каже зашто се смејао.”	
	в) „Чобан пође кроз шуму, и идући чујаше и разумевање све што говоре тице и траве и све што је на свету.”	
	г) „На то се човек обазре и насмеје, а жена то опази, па брже ободе кобилу и стигне човека па га запита зашто се насмеја.”	
19.	Допуни реченицу тако да добијеш тачан исказ. Строфа од два стиха зове се _____, а строфа од четири стиха зове се _____.	
	Препознај аутора на основу понуђених података. Реформатор српског језика и правописа, сакупљач народних умотворина, писац историјских и етнографских списа. Био је један од првих ћака у Великој школи у Београду. Сакупљао је и објављивао народне песме, приповетке, пословице, загонетке, језичку и историографску грађу. Залагао се да народни језик постане књижевни. Створио је азбуку у којој сваком гласу одговара једно слово. Објавио је следећа дела: <i>Мала простонародна славено-србска песнарица</i> (1814), <i>Писменица сербскога језика</i> (1814), <i>Народна србска пјеснарица</i> (1815), <i>Српски рјечник</i> (1818, 1852), <i>Српске народне приповијетке</i> (1853), збирке народних песама <i>Српске народне пјесме</i> (I–IV) итд.	
20.	Аутор је _____.	
	Пажљиво прочитај наведени одломак из приповетке <i>Увела ружа</i> Борисава Станковића. Запази која је врста дескрипције заступљена у одломку. „Кроз грање пробија месец те осветљује тамно зелену воду која полако жубори, промиче, беласа се и милећи прелива се преко глатких каменчића, око којих се нахватала мека, зелена мањовина. Тек покоји цвркнут незаспале птице и ништа друго”.	
	а) портрет б) ентеријер в) екстеријер г) пејзаж	
Заокружи слово испред тачног одговора.		

Тест прегледао: _____

Број бодова: _____

Школска 2012/2013. година

Градско такмичење ученика основних школа

Књижевна олимпијада

Решења

VIII разред

Питање	Тачан одговор	Кључ за оцењивање
1.	Молијер – 6; Васко Попа – 2; Вилијем Шекспир – 1; Симо Матавуљ – 4.	Уколико је дат само један тачан одговор, онда се не даје ниједан бод. Уколико су тачна два одговора, онда се даје пола бода (0,5). Уколико су тачна 3 одговора, такође се даје пола бода (0,5). Уколико су тачна сва четири одговора, онда се даје 1 бод.
2.	б) метонимија	1 бод
3.	а) КАПЕТАН (<u>загледа потпис</u>): „Марица!“... <u>(Поражен, сломљен, хукће и шета узбуђено,</u> <u>најзад застане пред Вићом и више повериљиво</u>). А овај... Шта би ти рекао, господин Вићо, на кога се односи ово што она пише? ВИЋА: Па на Вас, изгледа. б) драмска лица	Уколико су подвучене све дијаскалије, онда се даје пола бода. 0,5 бодова
4.	б) опис спољашњег простора	1 бод
5.	а) Т; б) Т; в) Н; г) Н.	Уколико је дат само један тачан одговор, онда се не даје ниједан бод; уколико су тачна два одговора, онда се даје пола бода (0,5); уколико су тачна 3 одговора, такође се даје пола бода (0,5); уколико су тачна сва четири одговора, онда се даје 1 бод.
6.	в) поређење, епитет и ономатопеја	1 бод
7.	Бо /же/ ми/ли/, чу/да/ ве/ли/ко/га, Народни епски десетерац; или јуначки десетерац; или епски десетерац; или народни десетерац	Само уколико је ученик у потпуности тачно поделио стих на слогове даје се 0,5 бодова. Прихвате се било који од наведених одговора – (0,5 бодова).
8.	„Све ће то народ позлатити“ – 2; „Ноћ и магла“ – 6; „Грађанин племић“ – 1;	Уколико је дат само један тачан одговор, онда се не даје ниједан бод; уколико су

	„Сумњиво лице“ – 5	тачна два одговора, онда се даје пола бода (0,5); уколико су тачна 3 одговора, такође се даје пола бода (0,5); уколико су тачна сва четири одговора, онда се даје 1 бод.
9.	а) сценарио д) Душан Ковачевић	0,5 бодова 0,5 бодова
10.	в) приповедање у 1. лицу	1 бод
11.	б) „Љубавна песма“, Рајнер Марија Рилке в) „Мемоари“, Прота Матеја Ненадовић г) „Житије Светог Саве“ Теодосије	1 бод
12.	укрштена рима	1 бод
13.	а) „Хасанагиница“ б) словенска антитеза	0,5 бодова 0,5 бодова
14.	„Кроз мараме засијало лице“ Стих је из песме „Женидба Милића Барјактара“.	0,5 бодова 0,5 бодова
15.	а) ДА; б) НЕ; в) НЕ; д) ДА	За један тачан одговор 0,5 бодова. За два тачна одговора 1 бод.
16.	а) епика, приповетка; б) лирика, љубавна песма; в) драма, комедија; г) драма, трагедија	Уколико је дат само један тачан одговор, онда се не даје ниједан бод; уколико су тачна два одговора, онда се даје пола бода (0,5); уколико су тачна 3 одговора, такође се даје пола бода (0,5); уколико су тачна сва четири одговора, онда се даје 1 бод.
17.	б) – 4; в) – 2; г) – 3.	Уколико је дат само један тачан одговор, онда се не даје ниједан бод; уколико су тачна два одговора, онда се даје пола бода (0,5); уколико су тачна сва три одговора, онда се даје 1 бод.
18.	Строфа од два стиха зове се дистих, а строфа од четири стиха зове се катрен.	За један тачан одговор 0,5 бодова. За два тачна одговора 1 бод.
19.	Вук Стефановић Карадић или Вук Карадић	1 бод
20.	г) пејзаж	1 бод